

POLITIKA O ZAŠČITI OTROK

Mladinski kulturni center Maribor (v nadaljevanju: MKC Maribor) je javni zavod, ki ga je leta 1993 ustanovila Mestna občina Maribor. Deluje na področju umetnosti, kulture, mladinskega sektorja, turizma in infrastrukture. Ustanovljen je za pripravo, organiziranje, izvajanje in evalviranje programov s področja mladinskega sektorja in kulture, pri čemer si prizadeva za čim višjo stopnjo vključenosti mladih. Skrbi tudi za negovanje medkulturnih stikov med mladimi Evrope.

Politika zaščite otrok MKC Maribor temelji na:

- Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah (19. člen);
- Splošna pripomba št. 13 (2011) Odbora ZN za otrokove pravice - otrokova pravica do svobode pred vsemi oblikami nasilja;
- Ustava Republike Slovenije (56. člen, pravice otrok);
- Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu (Socialna zbornica Slovenije);
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND);
- Standardi koalicije Keeping Children Safe Coalition.

1. UVOD

MKC Maribor je razvil in potrdil politiko zaščite otrok, da bi zagotovil najvišje standarde strokovnega ravnanja in preprečil morebitno škodo otrokom med njihovim vključevanjem v dejavnosti in programe MKC Maribor.

Vsi, ki delajo z otroki, imajo osnovno dolžnost, da so do njih pozorni. MKC Maribor kot institucija in vsi, ki delajo z MKC Maribor, se morajo zavedati tveganj za otroke in prevzeti odgovornost za njihovo varnost. Da bi otroke zaščitili pred zlorabo in izkoriščanjem, se morajo osebje MKC Maribor-a in njegovi partnerji vedno obnašati z najvišjo stopnjo strokovnosti in integritete ter vedno ravnati v otrokovo korist.

MKC Maribor je odgovoren, da zagotovi, da so vsi obveščeni o obstoju in vsebini te politike o zaščiti otrok.

1.1 Veljavnost

Vsebina pravilnika velja za vse zaposlene v MKC Maribor, vendar pa je namen tega pravilnika, da se kot zaposleni štejejo tudi vse druge osebe, ki so na podlagi drugih pogodbenih razmerij z zavodom vključene v delovni ali izobraževalni proces zavoda. Politika varstva otrok velja za:

- vse zaposlene, člane Sveta zavoda, pripravnike, študente in prostovoljce;
- vse osebe, ki delujejo v imenu MKC Maribor, kot so učitelji, svetovalci, raziskovalci, drugi strokovnjaki ali inštruktorji ter izvajalci aktivnosti;
- vse odrasle, ki spremljajo otroke na dogodkih in dejavnostih, ki jih organizira MKC Maribor;
- vsi, ki sodelujejo na dogodkih in srečanjih MKC Maribor, na katerih sodelujejo otroci, vključno z novinarji, sponzorji, donatorji, oblikovalci politik itd.

Od vseh zgoraj navedenih oseb se pričakuje, da bodo prebrali politiko zaščite otrok MKC Maribor, da bodo spoštovali njena načela in postopke. Navedene osebe bodo morale spoštovati vsebino dokumenta in ga upoštevati pri opravljanju svojega dela, v odnosih z drugimi zaposlenimi v instituciji, v odnosih s starši ali skrbniki otrok, poslovnimi partnerji institucije in vsemi drugimi osebami, organi, institucijami ter v vseh drugih primerih, ko nastopajo kot zaposleni v instituciji ali sklepajo ali bi morali sklepati, da v danih okoliščinah predstavljajo institucijo.

1.2 Namen

Namen tega dokumenta je določiti minimalne etične standarde za ravnanje in delovanje zavoda, s ciljem vzpostaviti in vzdrževati temeljne vrednote zavoda, visoke strokovne in etične standarde, ki bodo služili otrokom, zaposlenim ter vsem izvajalcem pa zagotavljali ustrezno delovno in učno okolje v zavodu, zagotavljali osebni napredek in dobro počutje vseh udeležencev delovnih in izobraževalnih procesov v zavodu ter krepili družbeni ugled MKC Maribor.

1.3. Naše vrednote, načela in prepričanja

- Vsaka zloraba otrok vključuje zlorabo otrokovih pravic.
- Vsi otroci imajo enake pravice do zaščite pred zlorabo in izkoriščanjem.
- Položaj vseh otrok je treba izboljšati s spodbujanjem njihovih pravic, kot so določene v Konvenciji ZN o otrokovih pravicah. To vključuje pravico do svobode pred zlorabo in izkoriščanjem.
- Zloraba otrok ni nikoli sprejemljiva.
- Zavezani smo k zaščiti otrok, s katerimi/za katere delamo.
- Kadar delamo prek partnerjev ali zunanjih izvajalcev, so ti odgovorni za izpolnjevanje minimalnih standardov zaščite otrok v svojih programih.

2. OPREDELITVE POJMOV V OKVIRU POLITIKE O ZAŠČITI OTROK

OTROK

V tem dokumentu je "otrok" v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah opredeljen kot oseba, mlajša od 18 let.

ZLORABA OTROK¹

Po navedbah Svetovne zdravstvene organizacije "zloraba otrok" ali "slabo ravnanje" pomeni "vse oblike fizičnega in/ali čustvenega slabega ravnanja, spolne zlorabe, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja ali komercialnega ali drugega izkoriščanja, ki v okviru odnosa odgovornosti, zaupanja ali moči dejansko ali potencialno škodujejo otrokovemu zdravju, preživetju, razvoju ali dostojanstvu".

VKLJUČENOST OTROK²

Vsakdo, mlajši od 18 let, ki sodeluje z MKC Maribor, ima pravico do izražanja svojih stališč in pozitivnega sodelovanja z drugimi ljudmi; otroke se vključuje v odločitve, ki vplivajo na njihovo življenje, življenje skupnosti in širše družbe, v kateri živijo.

ZAŠČITA OTROK

Širok izraz za opis filozofij, politik, standardov, smernic in postopkov za zaščito otrok pred namerno in nenamerno škodo. V sedanjem kontekstu se nanaša zlasti na dolžnost organizacij - in posameznikov, povezanih s temi organizacijami - do otrok, za katere skrbijo.

3. POLITIKA VARSTVA OTROK

»Izjava o nameri, ki kaže na zavezanost varovanju otrok pred škodo in vsem jasno pove, kaj se zahteva v zvezi z varstvom otrok. Pomaga ustvariti varno in pozitivno okolje za otroke ter kaže, da organizacija resno jemlje svojo dolžnost in odgovornost³«.

¹ Opredelitev zlorabe otrok, kot je opredeljena v Poročilu posvetovanja o preprečevanju zlorabe otrok SZO iz leta 1999.

² Prirejeno po gradivu za usposabljanje Save the Children UK za Zahodno Afriko.

³ Setting the Standard: A common approach to Child Protection for international NGOs, Standard 1 (Policy).

3.1 Izjava o politiki: Preprečevanje zlorab

MKC Maribor se zavezuje k uporabi vrste načel, ki izhajajo iz Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah in njenih izbirnih protokolov:

- Vsi otroci imajo enake pravice do zaščite pred zlorabo in izkoriščanjem.
- Vsakdo je odgovoren za zaščito in podporo otrok ter za to, da vedno ravna v otrokovo korist.
- Organizacije so dolžne zaščititi otroke, s katerimi se srečujejo pri izvajanju svojih dejavnosti. Sprejeti morajo vse potrebne ukrepe, da otrokom zagotovijo oskrbo in podporo, ki ju potrebujejo, ter prispevati k varovanemu okolju.
- Otroci so akterji svoje zaščite in razvoja, kar staršev, zaposlenih in zunanjih izvajalcev ne odvezuje odgovornosti.

MKC Maribor je zavezan varstvu in spodbujanju otrokovih pravic ter ponovno potrjuje svojo politiko ničelne tolerance do vseh oblik zlorabe otrok. Svojo zavezo, da bo osebje MKC Maribor otroke zaščitilo pred zlorabo, bo izpolnil z naslednjimi sredstvi:

Ozaveščenost: zagotovljeno bo, da se bodo vsi zaposleni in drugi zavedali problema zlorabe otrok in tveganj za otroke.

Preprečevanje: z ozaveščanjem in odgovornim ravnanjem bo zagotovljeno, da bodo zaposleni in drugi čim bolj zmanjšali tveganja za otroke.

Poročanje: zagotovljeno bo, da bodo zaposleni in drugi vedeli, katere ukrepe je treba sprejeti, če se pojavijo pomisleki glede varnosti otrok.

Odzivanje: zagotovljeno bo, da bodo sprejeti ukrepi za podporo in zaščito otrok, kadar se pojavijo pomisleki glede morebitne zlorabe.

Da bi bili izpolnjeni zgoraj navedeni standardi poročanja in odzivanja, zaposleni v MKC Maribor:

- resno obravnavajo vse izražene pomisleke;
- sprejmejo pozitivne ukrepe za zagotovitev zaščite otrok, ki so predmet kakršnih koli pomislekov;
- podpirajo otroke, osebje ali druge odrasle, ki izrazijo zaskrbljenost ali so predmet zaskrbljenosti;
- ustrezno in učinkovito delujejo pri sprožanju ali sodelovanju v vseh nadaljnjih postopkih preiskave;
- se v postopku zaščite otrok ravna po načelu "največje koristi otroka";
- prisluhnejo otrokovim stališčem in željam ter jih resno upoštevajo;
- sodelujejo v partnerstvu s starši/skrbniki in/ali drugimi strokovnjaki, da bi zagotovili zaščito otrok.

3.2 Kako bo MKC Maribor zagotovil izpolnjevanje zgoraj navedenih zavez

Vsi zaposleni na MKC Maribor bodo seznanjeni s priloženo politiko ravnanja, ki bo objavljena tudi na spletni strani zavoda in dostopna zunanjim izvajalcem. Poleg tega bodo v skladu s tem pravilnikom ravnali v skladu z načeli, določenimi v členu 3.1:

- Vsi zaposleni, zunanji izvajalci in prostovoljci bodo imeli dostop do izvoda politike o zaščiti otrok.
- Uvajanje v delo bo vključevalo seznanitev z vprašanji zaščite otrok.
- V organizaciji bodo na voljo kontaktni podatki za prijavo morebitne zlorabe otrok.

Ta seznam ni izčrpen ali zaključen. Načelo je, da se mora zaposleni izogibati dejanjem ali vedenju, ki bi lahko pomenila slabo prakso ali morebitno zlorabo.

4. KODEKS RAVNANJA

Vsi zaposleni so s kodeksom ravnanja seznanjeni in ga spoštujejo.

Zaposleni in drugi ne smejo nikoli:

- udarjati ali kako drugače fizično napadati ali fizično zlorabljeni otroke;
- razvijati fizične/seksualne odnose z otroki;
- razvijati odnosov z otroki, ki bi jih na kakršen koli način lahko šteli za izkoriščevalske ali zlorabljajoče;
- ravnati na način, ki bi lahko bil zlorabljač ali bi lahko otroka izpostavil nevarnosti zlorabe;
- uporabljati jezik, dajati predloge ali ponujati nasvete, ki so neprimerni, žaljivi ali zlorabljajoči;
- se fizično obnašati na način, ki je neprimeren ali spolno provokativen;
- za otroke opravljati stvari osebne narave, ki jih lahko opravijo sami;
- odobravati ali sodelovati pri vedenju otrok, ki je nezakonito, nevarno ali žaljivo;
- ravnati na način, ki je namenjen sramotanju, poniževanju, omalovaževanju ali poniževanju otrok ali kako drugače neprimeren;
- izvajati kakršno koli obliko čustvene zlorabe;
- diskriminirati, različno obravnavati ali dajati prednost določenim otrokom in izključevati druge;
- se otroka dotikati na neprimeren, nepotreben ali kulturno občutljiv način;
- fotografirati, snemati ali zahtevati osebnih podatkov, če niso potrebni za določene dejavnosti;
- biti med delom z otroki pod vplivom drog ali alkohola;
- ignorirati ali ne poročati nadrejenim o kakršni koli zaskrbljenosti ali kršitvi.

Ta seznam ni izčrpen ali zaključen. Načelo je, da se morajo zaposleni izogibati dejanjem ali vedenju, ki bi lahko pomenila slabo prakso ali morebitno zlorabo.

Pomembno je, da vsi zaposleni in drugi, ki so v stiku z otroki:

- zavedajo situacij, ki lahko predstavljajo tveganje, in jih ustrezno obvladujejo;
- načrtujejo in organizirajo delo in delovno mesto tako, da bodo tveganja čim manjša;
- zagotovijo kulturo odprtosti, ki omogoča, da se izpostavijo in obravnavajo morebitna vprašanja ali pomisleki;
- zagotovijo, da med zaposlenimi obstaja občutek odgovornosti, tako da slaba praksa ali morebitno zlorabljajoče vedenje ne bo ostalo nekaznovano;
- se z otroki pogovorijo o njihovih stikih z osebjem ali drugimi osebami in jih spodbudijo, da izrazijo morebitne pomisleke;
- opolnomočijo otroke - z njimi se pogovorijo o njihovih pravicah, o tem, kaj je sprejemljivo in nesprejemljivo ter kaj lahko storijo v primeru težav.

5. IZVAJANJE IN POSTOPKI

5.1 Zaposlovanje, izbira in uvajanje

Vsi, ki so z MKC Maribor podpisali pogodbo o zaposlitvi za nedoločen ali določen čas, njihovi družinski člani, zunanji izvajalci ter pripravniki, prostovoljci in ostali, ki jih MKC Maribor zaposli, so seznanjeni s to politiko o zaščiti otrok.

5.2 Strategija izvajanja: Postopki poročanja

Vsi zaposleni, prostovoljci, študentje in pripravniki ter zunanji izvajalci morajo biti pozorni na znake, ki lahko nakazujejo, da otrok potrebuje pomoč. V primeru prijave suma ali naznanitve zlorabe ali zanemarjanja velja naslednji postopek:

- Vse priče, sume ali domnevne kršitve politike zaščite otrok v okviru MKC Maribor je treba nemudoma sporočiti direktorici MKC Maribor.

MKC Maribor bo do izida preiskave takoj suspendiral vsakega zaposlenega, prostovoljca, pripravnika, člana sveta zavoda, zunanjega izvajalca, ki naj bi kršil politiko varstva otrok. MKC Maribor si pridržuje pravico, da proti vsem zgoraj navedenim, ki jim je bila v preiskavi dokazana krivda, sprejme kakršne koli disciplinske ukrepe, ki lahko vključujejo prijavo incidenta policiji.

5.3 Zaupnost

V vseh zadevah, povezanih s to politiko, je treba spoštovati obveznost zaupnosti. Zato se brez predhodnega soglasja otroka, njegovih staršev ali zakonitega skrbnika in/ali osebe, ki je to zlorabo prijavila, ne sme objaviti nobena informacija, ki so jo posredovali otroci in/ali drugi posamezniki o kakršni koli obliki zlorabe otrok.

Otroci (in njihove družine) morajo biti ves čas v celoti obveščeni o poteku postopka obravnave incidenta in njegovem izidu. Zaskrbljenost, obtožbe ali razkritja je treba sporočiti v pisni obliki. Poročila morajo biti čim bolj natančna in natančno opisovati, kaj se je zgodilo, kako se je to zgodilo itd. ter vključevati zaporedje dogodkov in vse nadaljnje ukrepe. Direktorica MKC Maribor se odloči, kako bo zadevo obravnavala pri zadevni organizaciji, preden jo prijavi tretji osebi, pri čemer ustrezno upošteva zakonodajo.

6. SPREMLJANJE/OCENJEVANJE

Politika in prakse se stalno spremljajo.

Spremljanje in vrednotenje bosta potekala tako, da se bo preverjalo, ali se izvajajo standardi iz politike varstva otrok in ali zaščitni ukrepi delujejo.

Cilj spremljanja in vrednotenja politike o zaščiti otrok je učenje iz praktičnih izkušenj na primerih, kar bo prispevalo k obveščanju o pregledih politike in spremembah politike o zaščiti otrok.

7. Pritožbeni postopek

MKC Maribor je zavezan zagotavljanju varnosti in dobrega počutja vseh otrok, s katerimi delamo, zato je vzpostavil pritožbeni postopek, ki zajema vse morebitne primere, ko uporabniki storitev (vključno z otroki in njihovimi starši/skrbniki) niso zadovoljni s tem, kako je z njimi ravnalo osebje MKC Maribor.

Pritožbeni postopek:

Če uporabniki storitev niso zadovoljni s programom ali želijo izraziti svoje nezadovoljstvo z njim, se lahko ustno ali pisno pritožijo vodji programa. Na voljo je dvostopenjski pritožbeni postopek. Strokovno osebje programa uporabnikom storitev predstavi možnosti in načine vložitve pritožbe.

1. V prvi fazi ima uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik možnost vložiti pisno pritožbo pri direktorici MKC Maribor. Direktorica MKC Maribor mora pripraviti pisni odgovor, v katerem predlaga rešitev ali poda pojasnilo. Če uporabnik ni zadovoljen s podanim pojasnilom ali predlagano rešitvijo, ima na drugi stopnji pritožbenega postopka možnost, da svojo pritožbo ponovno naslovi in se pritoži na Svet zavoda MKC Maribor, da odloči o rešitvi.

2. Če pritožba uporabnika ali njegovega zakonitega zastopnika ni uspešna ali če uporabnik še vedno ni zadovoljen s storitvijo oziroma z delom in postopki izvajalcev programa, lahko vloži zahtevo ali pobudo za izredni inšpekcijski nadzor.

Dodatek 1: Pregled Kodeksa ravnanja MKC Maribor glede zaščite otrok

Spodnji pregled Kodeksa ravnanja MKC Maribor glede zaščite otrok velja za zaposlene, zunanje izvajalce, prostovoljce in obsega naslednje osrednje točke:

- z vsemi otroki se ravna spoštljivo, ne glede na raso, barvo kože, spol, spolno identiteto, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, nacionalno, etnično ali socialno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali drug status;
- z vsemi otroki se ravna na način, ki je skladen z vrednotami MKC Maribor;
- se zagotovi prijazno, vključujoče in varno okolje za vse otroke;
- se spoštuje kulturne razlike, ki ne škodujejo otroku;
- se spodbuja odprto komunikacijo med vsemi otroki, mladimi, starši, zaposlenimi, zunanji izvajalci in prostovoljci ter se krepi in spodbuja sodelovanje otrok pri odločitvah, ki jih zadevajo;
- se prevzame odgovornost za zagotavljanje odgovornosti in preglednosti ter se ne postavlja v položaje, v katerih obstaja nevarnost obtožb. Kadar koli je to mogoče, se zagotovi, da je pri delu v bližini otrok prisotna druga odrasla oseba;
- o vseh pomislekih glede zlorabe otrok ali nespoštovanja pravil se poroča v skladu s postopki poročanja organizacije;
- se skrbi za zaupnost vseh informacij o primerih zaščite otrok, pri čemer se informacije razkriva in o njih razpravlja le z ustreznimi stranmi;
- v skladu s postopki poročanja organizacije se poroča o vseh pomislekih ali sumih v zvezi z zlorabo ali nespoštovanjem pravil s strani sodelavca, prostovoljca, zunanjega izvajalca ali obiskovalca;
- se spoštuje vso ustrezno nacionalno zakonodajo, vključno z delovno zakonodajo v zvezi z delom z otroki;
- se takoj razkrije vse obtožbe, obsodbe in druge primere izkoriščanja in zlorabe ter neskladnosti s politiko v skladu z ustreznimi postopki;
- se ne obnaša sramotno, ponižujoče, omalovažujoče do otrok;
- v pogovoru z otrokom se ne uporablja neprimerne, žaljivega, nadležnega, spolno provokativnega, ponižujočega, kulturno neprimerne ali diskriminatorne jezika;
- se ne opravlja stvari osebne narave, ki jih otrok lahko opravi sam, na primer pomoč pri uporabi stranišča ali preoblačenju. Če je to potrebno, na primer za otroka s posebnimi potrebami, se o tem najprej obvesti nadrejenega in je odrasla oseba pri svojem ravnanju čim bolj odprta, kar vključuje razlago otroku, kaj lahko stori, da mu pomaga;
- v svoje domove se ne vabi otrok brez spremstva, razen če jim grozi neposredna nevarnost poškodb ali fizična nevarnost;
- se ne spi v bližini otrok brez nadzora, razen če je to nujno potrebno; v tem primeru se mora pridobiti dovoljenje nadrejenega in zagotoviti prisotnost druge odrasle osebe, če je to mogoče;
- se ne uporablja fizičnega kaznovanja otrok;
- se ne razvija spolnih odnosov z otroki ali odnosov z otroki, ki bi lahko veljali za izkoriščevalske ali zlorabljaljoče;
- se ne spodbuja ali dopušča vedenja drugih, ki pomeni zlorabo ali izkoriščanje otroka;
- se z otrokom ne obnaša provokativno ali neprimerno, kot je poljubljanje, objemanje ali dotikanje otroka na neprimeren, nepotreben ali kulturno občutljiv način;
- si ne prizadeva za osebni, telefonski ali elektronski stik in/ali preživljanje časa s katerim koli otrokom, s katerim pridem v stik v okviru svoje vloge predstavnika svoje organizacije, zunaj časa, določenega za delo in dejavnosti v okviru svoje vloge;
- se ne diskriminira otrok iz kakršnega koli razloga ali izkazuje posebne naklonjenosti kateremu koli otroku ali skupini otrok;
- se ne razkriva ali razpravlja o kakršnih koli osebnih zaupnih informacijah o domnevnih ali dokazanih primerih zlorabe ali zaščite otrok, razen z ustreznimi osebami;
- se ne uporablja računalnika, mobilnega telefona ali video in digitalne kamere za izkoriščanje ali nadlegovanje otrok.

Uporaba otroških slik

Kadar se fotografira ali snema otroka za delovne namene, je potrebno:

- oceniti in si prizadevati upoštevati lokalne tradicije ali omejitve pri reproduciranju osebnih slik;
- pridobiti soglasje otroka in staršev/skrbnikov otroka. Upoštevati je potrebno navodila organizacije o pridobivanju soglasja za fotografiranje skupin otrok;
- zagotoviti, da bodo na fotografijah ali filmih otroci predstavljeni dostojanstveno in spoštljivo, ne pa ranljivo ali podrejeno. Otroci morajo biti primerno oblečeni in ne smejo biti v pozah, ki bi jih lahko razumeli kot spolno sugestivne;
- zagotoviti, da fotografije pošteno prikazujejo kontekst in dejstva;
- zagotoviti, da so otroci prikazani kot del svoje skupnosti;
- zagotoviti, da fotografije v datotekah ne razkrivajo identifikacijskih podatkov o otroku, kadar se fotografije pošilja elektronsko;
- zagotoviti, da se pri objavi fotografij z lokacijo ne uporabljajo identifikacijski podatki o otroku ter da bodo vsi zabeleženi identifikacijski podatki zaupno shranjeni;
- zaščititi fotografije ali podrobnosti o otrocih, povezanih z delom MKC Maribor, da se ne bodo objavljale na osebnih spletnih straneh družbenih medijev.